

3. Встановлені показники якості питної води мають пряму залежність від поширеності та інтенсивності карієсу зубів у дітей, тобто діагностувалося достовірне збільшення кількості каріозних тимчасових зубів ($5,4 \pm 0,1$ ум.од.; $10,1 \pm 0,1$ ум.од.; $p < 0,05$); каріозних постійних зубів ($2,3 \pm 0,1$ ум.од.; $5,6 \pm 0,1$ ум.од.; $p < 0,05$); видалених постійних зубів ($0,2 \pm 0,1$ ум.од.; $0,9 \pm 0,1$ ум.од.; $p < 0,05$) та зменшення пломбованих тимчасових зубів ($7,5 \pm 0,2$ ум.од.; $4,8 \pm 0,1$ ум.од.; $p < 0,05$) і пломбованих постійних зубів ($8,4 \pm 0,2$ ум.од.; $5,8 \pm 1,2$ ум.од.; $p < 0,05$).

Роль впливу окремих компонентів сольового складу питних вод на здоров'я дитячого та дорослого населення є різною, зокрема на здоров'я дітей у більшій мірі впливає вміст катіонів кальцію та магнію, а також вміст нітратів і фтору; тоді як для дорослих більш важливим є вміст натрію, значення жорсткості, які суттєво впливають на ризик виникнення стоматологічної патології твердих тканин зубів, збільшуючи його вдвічі.

Споживання питної води фізіологічно неадекватного сольового складу негативно впливає на здоров'я дитячого населення. Знайдено достовірний негативний кореляційний зв'язок середньої сили ($R = (-0,35; -0,44)$, $p(R = (-0,35; -0,44))$).

Однією з найбільш актуальних проблем у гігієні водопостачання є нагальна необхідність перегляду та вдосконалення нормативно-правових актів, державних санітарних норм і правил, стандартів та інших нормативних документів у сфері питного водопостачання, у тому числі шляхом розробки регіональних стандартів якості питної води.

Кононенко С.В., Пелипенко О.В., Ковальов О.С.

Полтавський державний медичний університет, м.Полтава

ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ОПЕРАТИВНОГО ЛІКУВАННЯ ПЕРЕЛОМІВ ПЛЕЧА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Актуальність. Переломи плечової кістки та їх ускладнення займають чільне місце серед травм опорно-рухової системи. Відмічається велика кількість переломів плечової кістки у осіб похилого та старечого віку з супутньою патологією та остеопорозом, яка може бути спровокована екологічними факторами.

Метою даного дослідження було відпрацювання алгоритму функціонального лікування переломів плечової кістки у хворих похилого віку з урахуванням остеопорозу.

Матеріал і методи. До групи дослідження увійшли 60 пацієнтів похилого та старечого віку (61 – 92 роки), що лікувались у травматологічних відділеннях області з приводу переломів плечової кістки з остеопорозом. Переважно це були жінки (58,3%). Наявність остеопорозу визначалася за кортикально-медулярним індексом на рентгенограмах та підтверджувалася під час проведення мультиспіральної комп'ютерної томографії ураженого сегменту, що виконана у 86,7% пацієнтів. На фоні остеопорозу діагностована супутня соматична патологія у 90% хворих, що підтверджувалася клінічним обстеженням.

Реабілітаційний період поділявся на етапи, кожний з яких характеризувався окремими задачами та відповідним комплексом необхідних лікувальних заходів. Оцінка стану постраждалих проводилася за клінічними даними відповідно шкали клініки Мейо.

Усім пацієнтам після проведення клінічного обстеження та необхідної передопераційної підготовки виконано оперативне втручання. З метою профілактики інфекційних ускладнень призначали одноразове внутрішньовенне введення цефалоспоринів другого покоління.

Результати. На інтраопераційному етапі переважно був застосований оперативний латеральний доступ у верхній, середній третині та задній доступ з відсіченням ліктьового відростку у нижній третині плеча. Екстрамедулярний остеосинтез виконано 45 хворим, інтрамедулярний – 15 хворим. У двох хворих через визначення розтріскування дистального відділу діафізу плечової кістки на інтраопераційній рентгенограмі виконано заміну методу фіксації з інтрамедулярного на накістковий.

Під час раннього післяопераційного етапу використовувалась ортопедична косиначна пов'язка до зникнення проявів гострого запалення. Для прискорення початку активних фізичних вправ на даному етапі застосовували нестероїдні протизапальні препарати, вазопротектори та капіляростабілізуючі засоби.

В усіх випадках післяопераційні рани загоїлись первинним натягом. Інфекційних ускладнень не спостерігалось. Процес лікування групи пацієнтів похилого та старечого віку з остеопорозом та супутньою патологією мав певні особливості на усіх етапах реабілітації.

У післяопераційному періоді хворі з остеопорозом отримували комплекс остеотропної терапії. Відновлення функції та повна консолідація перелому плечової кістки відмічені у 95,6% хворих, у яких застосовувалося методика із застосуванням пластин з обмеженим контактом, у 80% хворих, у яких використано блоковані стрижні відповідно. В усіх пацієнтів відмічено в термін від 1 до 4 місяців.

Висновки. Екстрамедулярний стабільний остеосинтез пластинами з обмеженим контактом у порівнянні з стрижнями, що блокуються, є ефективною складовою комплексного лікування переломів плечової кістки у хворих із супутньою патологією.

Використання остеотропної терапії сприяє підвищенню ефективності лікування завдяки зменшенню больового синдрому та збільшенню фізичної активності пацієнтів.

Кононов Б.С., Білаш С.М., Кобеньак М.М.

Полтавський державний медичний університет м. Полтава

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

В умовах сьогодення у навколишньому середовищі склалася ситуація, що зумовлює визначення шляхів та розробку і запровадження заходів, спрямованих на подолання екологічної кризи. Оскільки головним чинником, що призводить до катастрофічних змін у довкіллі, є людина, то виникає потреба у дослідженнях, спрямованих на формування у неї належних екологічних ставлень та відповідної перебудови у системі «людина – довкілля». У зв'язку із цим важливого значення набувають інноваційні педагогічні і психологічні підходи до екологічної освіти і екологічного виховання студентської молоді, які повинні бути спрямовані на формування у них домінуючих екологічних цінностей, вироблення вміння бачити, відчувати та усвідомлювати повноту явищ природи, виявляти активність та власну причетність до проблем довкілля. Це зумовлює потребу вивчення питань розвитку екологічної свідомості та формування екологічної культури студентської молоді.

Мета дослідження – теоретично вивчити особливості формування екологічної культури у студентської молоді медичних спеціальностей.

Говорячи про свідомість, О. Леонт'єв (1975) зазначав, що, перш за все, вона визначається реальним життям людини і має бути зрозумілою не тільки як знання, а й як ставлення, як спрямованість. У зв'язку із цим навчання і виховання слід розглядати як процеси, що не тільки дають знання, а й формують спрямованість особистості, її ставлення до дійсності. У свою чергу, ставлення до чогось виражається в тому, який смисл має для конкретної особистості певний об'єкт ставлення. Таким чином, екологічна